

Pericopa VaYiṣlah - „Numele tău nu va mai fi Iacov, ci Israel” (Geneza 32:29) [anul 5785]

Dintre cei trei patriarhi, despre Iacov avem cele mai multe detalii, mai multe decât despre Avraham și Isaac și chiar și noi ne numim după el – Israel și nu Fii lui Avraham sau Fii lui Isaac.

Evenimentul cel mai important din viața lui Iacov este schimbarea numelui său de la Iacov la Israel, primită de la persoana care a luptat cu el: „Numele tău nu va fi Iacov, ci Israel, căci ai luptat cu Dumnezeu și cu oamenii și ai învins” (Geneza 32:28). A doua oară i-a spus Domnul Însuși: „Și i-a spus Dumnezeu, numele tău este Iacov. Numele tău nu va mai fi Iacov, ci Israel va fi numele tău” (Geneza 35:10). De ce este o schimbare de nume de două ori?

Înainte să căutăm răspunsuri, să urmărim felul schimbării numelui al altor două personaje din Tora: Avraham și Iosua:

1. Avraham – Geneza 17:4,15

„[Cât despre] Mine, iată legământul Meu cu tine: vei fi părinte al multor neamuri. Numele tău nu se va mai chema Avram, ci numele tău va fi Avraham, căci ți-am dat să fii tatăl multor neamuri (*av hamon goiim*). Te voi face foarte roditor și voi face din tine neamuri; și regi din tine vor ieși ... Dumnezeu i-a spus lui Avraham, pe Sarai, soția ta, să nu o mai chemi Sarai, căci Sara îi este numele”.

1. Iosua – Numeri 13:16

„Și Moise i-a pus lui Hoșea, fiul lui Nun, numele Iosua” (în limba română Iosua).

În primul caz a fost făcută o binecuvântare pentru asigurarea viitorului lui Avraham și Sara. În cel de al doilea caz, după interpretarea înțelepților (vezi Talmud, tractatul Sota 34:b) schimbarea numelui conține un fel de rugăciune pentru asigurarea viitorului său. În ambele cazuri, după schimbarea numelui, personajele folosesc numele cele noi. Acesta nu este cazul la Iacov. Schimbarea numelui nu are legătură cu asigurarea viitorului său ca la Avraham și Iosua. După schimbarea numelui, continuă să-l numească Iacov până la sfârșitul zilelor sale: „Și atunci când Iacov a terminat de poruncit fiilor săi, și-a tras picioarele pe pat și s-a stins și a fost adăugat la poporul său” (Geneza 49:33). Mai sunt încă câteva diferențe.

Schimbarea numelui lui Avraham și Iosua nu avea legătură cu personalitatea lor ori cu caracterul lor moral și ca atare ea nu vestește o schimbare spirituală a lor. Schimbarea era externă, care provenea de la o binecuvântare a Domnului sau o rugăciune a lui Moise. La Iacov, schimbarea numelui ne arată o traversare intern-spirituală ca

rezultat al luptei. Viața lui Iacov este caracterizată printr-o luptă încontinuu. Se spune că labok לַבֹּק, locul unde are loc lupta, vine de la *maavak* מַאֲוָק, care înseamnă luptă.

Numele de Iacov a fost de la nașterea lui un peiorativ, după spusele fratelui său, Esav: „De asta a fost numit Iacov că m-a împiedicat de aceste două ori?” (Geneza 27:36). Rădăcina ACV לָקַע înseamnă „a împiedica, a reține” și de aici numele: Iacov יַעֲקֹב. Tatăl său Isaac l-a preferat pe fratele său, Esav, datorită cârnii de vânătoare pe care acesta i-o aducea. Mama, Rebeca, spre deosebire, l-a iubit fără condiții: „Isaac îl iubea pe Esav, căci mânca din vânatul lui, dar Rebeca îl iubea pe Iacov” (Geneza 25:28).

Viața lui Iacov a fost compusă dintr-o luptă la alta. Schimbarea numelui nu i-a oferit o viață mai ușoară. Viitorul nu-i era asigurat ca în cazul lui Avraham și Iosua. La prima schimbare de nume citim și argumentarea acesteia: „Numele tău nu va fi Iacov, ci Israel, căci ai luptat cu Dumnezeu și cu oamenii și ai învins” (Geneza 32:29). A doua oară nu avem nici măcar un argument: „Numele tău nu va mai fi Iacov, ci Israel va fi numele tău” (Geneza 35:10). Nu avem în ambele o promisiune de o viață mai bună.

Întrebarea care se pune este, cum va primi el binecuvântarea – ca Iacov sau ca Israel? Înțelepții citați de Rași (Geneza 32:29) spune: „Că nu ți se va spune că binecuvântarea ai primit-o prin înșelăciune, ci prin glorie și dezbăluire”.

Așadar, adevărata luptă este intern-spirituală: Iacov față de Israel. După înțelepți (Avot 4:1), eroul, puternicul nu este cel care duce o viață ușoară, fără crize, ci cel care își stăpânește sufletul. Iacov ascunde în caracterul său mai multe aspecte: pe de o parte, se teme chiar și după ce i s-a promis binecuvântarea Domnului; pe de altă parte, când o vede pe Rahel el mișcă o stâncă pe care câțiva ciobani nu reușeau s-o miște (Geneza 29:11). La fel este tăcerea lui la violul Dinei (34:30) față de amenințarea înaintea morții lui (Geneza 49:6-7).

Iacov a suferit de o serie de crize de-a lungul vieții. La întrebarea faraonului el răspunde: „Puține și rele au fost zilele anilor vieții mele” (Geneza 47:9). Însă provocarea nu este cea care ne face viața, ci cea ce facem noi în viață. Cu toate că Iacov a suferit, probabil, de la preferarea lui Isaac pe Esav, el însuși l-a preferat pe Iosef față de frații săi. De ce oare? Cu siguranță el a înțeles că comportamentul lui Iosef care l-a adus la această nenorocire, provenea de la această preferare. Oare el n-o fi înțeles partea lui în această catastrofă? După înțelepți, el a mai provocat într-un mod indirect alte două catastrofe din viața lui: moartea iubitei lui soții Rahel și violul fiicei sale Dina.

La sfârșit, Iacov (Israel) trebuie să lupte cu el însuși – cu Iacov. De aceea numele lui este repetat de Dumnezeu de două ori: „numele tău este Iacov” și tu vei rămâne Iacov. Însă numele tău este și Israel: adică tu, Iacov, poți să te învingi pe tine însuși și să fi Israel.

Prima binecuvântare pe care a primit-o Iacov este cea a lui Isaac, pe care el a primit-o prin înșelăciune. Cu toate acestea, el era demn de ea ca Israel. Isaac l-a binecuvântat: „Cel ce te blestemă va fi blestemat, iar cel ce te binecuvântează va fi binecuvântat” (Geneza 27:29). Înțelepții au spus că *ṭadikim* (perfectii) la început vor suferi, însă sfârșitul va fi o delectare. Spre deosebire de el, Balaam a binecuvântat: „Cel ce te binecuvântează va fi binecuvântat, iar cel ce te blestemă va fi blestemat” (Numeri 24:9). Rași și Ramban (Nahmanides) explică că răufăcătorii, spre deosebire de *ṭadikim*, la început se vor delecta, însă sfârșitul va fi o suferință. De aceea el înaintea binecuvântarea.

Aceasta a fost prima binecuvântare pe care a primit-o Iacov de la Isaac. Când el îi binecuvântează pe fii săi, îi spune lui Iosef: „Binecuvântările tatălui tău au depășit binecuvântările părinților mei, până la marginea dealurilor lumii” (Geneza 49:26). Aceasta este binecuvântarea adevărată pe care o dă și Moise tuturor fiilor lui Israel spre sfârșitul vieții sale: „... Și te va înmulți mai mult decât pe strămoșii tăi” (Deuteronomul 30:5).

La urmă, Israel a reușit să izbândească în lupta interioară și să înțeleagă în sfârșit binecuvântarea primită de la tatăl său:

Cel ce te blestemă va fi blestemat, iar cel ce te binecuvântează va fi binecuvântat” (Geneza 27:29) – *ṭadikim*, la început vor suferi, dar la sfârșit se vor delecta. Suferințele au fost exterioare, însă la urmă Iacov și-a găsit liniștea

interioară sufletească. La urmă, Israel a câștigat față de Iacov. De aceea binecuvântările pe care Iacov le dă fiilor lui sunt peste cele pe care le-a primit Iacov de la părinții lui.

Să dea Atotputernicul ca binecuvântările pe care noi le dăm fiilor noștri să fie mai presus decât cele pe care le-am primit de la părinții noștri.